

Teshuvot of Gaonim

1. Rabbi Matityah Gaon (9th century Pumbedita), Geonei Mizrach uMaarav 106

והכי אמר ר' מתתיה גאון ושאלתם נוהגין לישב על כרים וכסאות ומצעות נאות בבית הכנסת ביום הכפורים, איסור אין בו ואין עבירה, מיהו אם רוב הצבור יושבין עליהן מוטב, ואם ד' וה' אנשים יושבים והכל על גבי קרקע אין דרך ארץ בכך להפליג ארבעה וחמשה בני אדם מכל הצבור.

And so said Rav Matityah Gaon, regarding what you asked: They customarily sit on pillows and chairs and nice mats in the synagogue on Yom Kippur, and there is no prohibition and no transgression. But if most of the congregation sits on them, this is good. And if four or five men sit, and the rest are on the ground, this is not respectful, for four or five people to separate themselves from the entire congregation.

2. Rabbi Tzemach Gaon (9th century Sura), Geonei Mizrach uMaarav 83

והכי אמר רב צמח גאון. ושאלתם מאן דקאי באורחא ומטא יומא טבא, וקאי מרחוק מן ביתיה אורחא דפלגא יומא או לילא, שרי או אסיר? טובא תמהנו מן הדא מילתא, רבנן בעלי תורה וחכמה טעו בכי הדא מילתא, בורים וטפשים שבעמי הארץ דהכא לא טעו בהדא מילתא! לא שמיעא לכוון דליכא תרי תחומי חד לשבת וחד ליום טוב? תחומין דשבת ודיום טוב חד הוא, דתנו רבנן "ישבו איש תחתיו" אלו ארבע אמות, 'אל יצא איש ממקומו' אלו אלפים אמה, "ויו"ט כשבת דתנן 'אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד!' אלא מיהו בשבת כתיב 'לא תוציאו משא מבתיכם וגו'" וחיוב סקילה, ואילו יום טוב הא קאמרינן 'כל מקום שמותר להלך מותר לטלטל' אלא תחומא הוא חד הוא. דחילו מן שמיא ולא תורו כההיא הוראה דשריא לישראל דתמן.

So said Rav Tzemach Gaon. You asked: If one is on the road and Yom Tov arrives, and one is distant from his home half a day or night's travel, is it permitted or prohibited?

We are very surprised by this; would rabbis and people of Torah and wisdom err in such a matter? Ignorant people and fools of the uneducated masses here would not err in this! Have you not learned that here are not two *techumin* for Shabbat and Yom Tov? The *techum* of Shabbat and Yom Tov is one, as our sages taught, "Sit, each in his place" – these are four cubits, 'No one may leave his place' is 2000 cubits." And Yom Tov is like Shabbat, as we have learned, "There is nothing separating Shabbat and Yom Tov, other than food production!" Rather: Regarding Shabbat it says, "You shall not remove a burden from your homes, etc." And one is liable for stoning. While for Yom Tov, we say, "Wherever one may walk, one may transport." But *techum* is the same. Fear Heaven and do not rule like the one who permitted it for the Jews there.

3. Rabbi Natronai Gaon (9th century Sura), Teshuvot Rav Natronai Gaon 138

מי שאומר בקידוש של פסח אשר קדש את ישראל, וכשגומרין מה נשתנה אין אומר עבדים היינו לפרעה במצרים ואינו אומר מתחלה עובדי עבודה זרה, אלא אומר ויאמר יהושע אל כל העם (יה' כד, ב) עד ויעקב ובניו ירדו מצרים (שם, ד), ואומר מברוך שומר עד צא ולמד, וקורא ארמי אובד אבי עד שגומר את הפרשה כולה (דב' כו, ה - ה), פסוקים כמות שהן ואין אומר מדרש כלל, ואומר רבן גמליאל (פסחים פ"י מ"ה) ואשר גאלנו (שם מ"ו) והלל.

תימה גדול בדבר הזה - מי שנוהג מנהג זה אין צריך לומר שלא יצא, אלא כל מי שעושה כן מין הוא וחלוק לב הוא וכופר בדברי חכמים ובוזה דברי משנה ותלמוד, וחיובין כל הקהלות לנדות ולהבדילו מקהל ישראל, ככתוב (עזרא י, ח) והוא יבדל מקהל הגולה. וכי עבדים היינו שאמרו חכמים לא מן התורה הוא, ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים (דב' ו, כא). ויאמר יהושע אל כל העם לא "מתחלה עובדי עבודה זרה" הוא, שכך שנינו (פסחים פ"י מ"ד) מתחיל בגנות ומסיים בשבח, ואמרנו (שם קטז סע"א) מאי גנות, רב אמר {מתחלה ושמואל אמר} עבדים. ואילו טינא שיש בלבבם וחלוק לבם ואין רוצים לומר דברי משנה ותלמוד, מאי איכפת להם לומר מתחלה. אלא הללו מינין ומלעיגין ובוזין דברי חכמים, ותלמידי ענן ירקב שמו אבי אביו של דניאל, שאמר לכל התועים והזונים אחריו: עזבו דברי משנה ותלמוד ואני אעשה לכם תלמוד משלי, ועדיין הן בטעותם ונעשו אומה לעצמן, ותקן תלמוד של רשע ושל עול לעצמו. וראה מרנא ורבנא אלעזר אלוף דמן אספמייא ספר תועבות שלו שקורין אותו ספר מצות, כמה תחבולות יש בו. ועכשו צריכים להנדות, שלא להתפלל עם ישראל בבית הכנסת, ולהבדילם עד שחזרין למוטב ומקבלין עליהם שנוהגין כמנהג של שתי ישיבות, שכל מי שאינו נוהג מנהג שלנו לא יצא ידי חובתו.

Regarding one who recites Kiddush of Pesach "Who sanctified Israel," and when he completes *Mah nishtanah* doesn't say, "We were slaves of Pharaoh in Egypt," and doesn't say, "At first our ancestors were idolaters," but instead says "And Yehoshua told the entire nation (Yehoshua 24:2)" through "And Yaakov and his children descended to Egypt," and says from "Blessed is the One who guards" up to "Go out and learn," but says from "An Aramean tried to destroy

my father" until he completes the entire passage, the verses as they are without any midrash, and he says Rabban Gamliel and *Asher ge'alanu* and Hallel:

This is greatly shocking. Not only does one who practices this fail to fulfill his obligation, but anyone who does this is a heretic, of split heart, denying the words of the sages and degrading the Mishnah and Talmud, and all communities must ex-communicate him and separate him from the Jewish community, as Ezra 10:8 says, "He shall be separated from the community of the exile."

Is the sages' "We were slaves" not Torah? "And you shall tell your son: We were slaves to Pharaoh in Egypt (Devarim 6:21)" Isn't "And Yehoshua said to the entire nation" "At first our ancestors were idolaters," as we learned in Pesachim 10:4, "One begins with disgrace and concludes with praise," and Pesachim 116a says, "What is disgrace? Rav said: 'At first,' and Shemuel said: 'We were slaves.' Were it not for the filth in their heart and their split heart, and their desire not to quote Mishnah and Talmud, why would they be troubled by saying, 'At first'?" But these are heretics and scorners and degraders of the words of the Sages, and students of Anan – may his name rot – the father of the father of Daniel, who told all of those who strayed and who deviated after him: Abandon the words of Mishnah and Talmud and I will make you my own Talmud. They remain in their error and have become their own nation, and he created his own Talmud of wickedness and corruption. And our master and teacher Elazar, the leader from Spain, saw his book of revolting things which he called "Book of Mitzvot," how many cunning things are in it.

And now they must be excommunicated, not to pray with Jews in the synagogue, and to separate them until they return to the good and accept upon themselves to act in accord with the practice of the two Yeshivot, for anyone who does not practice as we do does not fulfill his obligation.

4. Rav Hai Gaon (10th-11th century Pumbedita), Geonei Mizrach uMaarav 131

תשובת שאלה לרבינו האי גאון. ושאלתם ספרו של אדם הראשון מצוי הוא או לא. לא חזי לנו ולא שכיח לנו, ולא דבר שנוי הוא. אלא מהויה מילתא ביה פירוש דורות וחכמיהן, כדשמואל ירחינאי, ומפרש ביה ר' ר' נתן סוף משנה, רבינא ור' אשי סוף הוראה, ובאגדה דויקרא דר' תנחומא באשה כי תזריע 'אין מלך משיח בא עד שיבראו כל נשמות שעלו במחשבה להבראות,' ואלו הן האמורין בס' אדם הראשון זה ספר תולדות אדם.

Answering a question put to our master Hai Gaon: You asked: Is the "Book of Adam haRishon" available, or not?

It is not seen by us and it is not common for us, and it is not learned. But its contents are an explanation of the generations and their sages, like of Shemuel Yarchinai. It explains that Rebbe and Rabbi Natan were the end of the Mishnah, Raveina and Rav Ashi the end of *horaah*, and the Aggadah of Vayikra of Rabbi Tanchuma on *Ishah ki tazria* "The King, Mashiah will only come when all of the souls that had been planned to be created, have been created." These are what is said in the Book of Adam haRishon, "This is the book of the generations of Man."